

שְׁכַתּוֹב (שם) וַיֵּשֶׁב הָעָם בְּקִדְשׁ וּתְמַת שֵׁם מְרִים, וְכַתּוֹב אַחֲרָיו וְלֹא הָיָה מִיָּם לְעֵדָה. וּבְזִכּוֹת מֹשֶׁה חֲזְרוּ שְׁלֹשְׁתָּן. וַהֲוָה אָבוֹי, תִּלְתִּיהוֹן גְּלִיפִין דִּיּוֹקְנֵהוֹן בְּרִקִיעָא, לְאַנְהָרָא זְכוּתֵהוֹן עַל יִשְׂרָאֵל. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, וַיִּתֵּן אֲתָם אֱלֹהִים בְּרִקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ.

וּמִנָּא לָן דְּתִלְתִּיהוֹן גְּלִיפִין בְּרִקִיעָא, דְּהָא תַּנּוּן, בְּכֻלְהוּ פְּתִיב עַל פִּי ה', וּבְמְרִים לֹא כְּתִיב עַל פִּי ה', דְּלָאו אֹרַח אַרְעָא. אֶלָּא אָמַר אָבוֹי, בְּכֻלְהוּ פְּתִיב שָׁם, (שם) וּתְמַת שֵׁם מְרִים. (שם כ"א כ"ב) וַיִּמַּת שָׁם אֶהְרֹן. (דברים לד ה) וַיִּמַּת שָׁם מֹשֶׁה. פְּתִיב הֶכָּא שָׁם, וְכַתִּיב הֵתָם שָׁם. (שמות לד כ"ח) וַיְהִי שָׁם עִם ה', מַה לְּהֵלֶן עִם ה', אֶף כָּאן פְּתִיב עִם ה'.

מַה לְּהֵלֶן עִם ה', אֶף כָּאן עִם ה'. וְשִׁנְיָנוּ, לְמַה מֵת מֹשֶׁה בְּחֻצָּה לְאָרֶץ? לְהוֹרוֹת שְׂבוּזְכוּתוֹ יִתְקִימוּ מִתִּי מְדַבֵּר. וְאָמַר אָבוֹי: אָמַר מֹשֶׁה לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֶפְנֵס לְאָרֶץ כְּדֵי לְקַיֵּם אֶת מִצְוֹתֶיךָ, שְׁהֲרִי כְּתוֹב (ויקרא כ"ב) כִּי תִבְאוּ אֶל הָאָרֶץ, (שמות י"ב) וַהֲיָה כִּי תִבְאוּ אֶל הָאָרֶץ. וְשָׁם הוּא קִיּוּם שֶׁל מִצְוֹתֶיךָ.

אָמַר לוֹ, מַה שְׁהֲזַחְרַת, מְשָׁלִים אוֹתָךְ, וּמַה שְּׁיַעֲשׂוּ יִשְׂרָאֵל בְּאָרֶץ הַקְּדוֹשׁ, יְהִי חֲלֻקְךָ עִמָּהֶם. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב (ישעיה נ"ג) לְכֵן אֲחַלֵּק לוֹ בְּרַבִּים - אֵלּוּ הַצְּדִיקִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְאֵת עֲצוּמִים יִחַלֵּק שְׁלָל - אֵלּוּ הָאֲבוֹת. וְלָמָּה? תַּחַת אֲשֶׁר הֵעֵרָה לְמוֹת נַפְשׁוֹ.

שְׁאָמַר רַבִּי חֲזִיא סְבָא, לֹא מִצְּאֵתִי רוּעָה שְׁמִסֵּר נַפְשׁוֹ עַל צִאֲנוּ כְּמֹשֶׁה, שְׁאָמַר (שמות ל"ב) וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא חַטָּאתָם וְאִם אֵין מִחְנִי נָא מִסְפָּרְךָ אֲשֶׁר כְּתָבְתָּ. מַה זֶה מִחְנִי נָא? מִן הָעוֹלָם הַזֶּה וּמִן הָעוֹלָם הַבָּא, לְקַיֵּם תַּחַת אֲשֶׁר הֵעֵרָה לְמוֹת נַפְשׁוֹ.

כַּאֲבִיב וַיֵּשֶׁב הָעָם בְּקִדְשׁ וּתְמַת שֵׁם מְרִים. וְכַתִּיב בְּתַרְיָה וְלֹא הָיָה מִיָּם לְעֵדָה. וּבְזִכּוֹת מֹשֶׁה חֲזְרוּ שְׁלֹשְׁתָּן. וַהֲוָה אָמַר אָבוֹי, תִּלְתִּיהוֹן גְּלִיפִין דִּיּוֹקְנֵהוֹן בְּרִקִיעָא, לְאַנְהָרָא זְכוּתֵהוֹן עַל יִשְׂרָאֵל. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, וַיִּתֵּן אֲתָם אֱלֹהִים בְּרִקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ.

וּמִנָּא לָן דְּתִלְתִּיהוֹן גְּלִיפִין בְּרִקִיעָא, דְּהָא תַּנּוּן, בְּכֻלְהוּ פְּתִיב עַל פִּי ה', וּבְמְרִים לֹא כְּתִיב עַל פִּי ה', דְּלָאו אֹרַח אַרְעָא. אֶלָּא אָמַר אָבוֹי, בְּכֻלְהוּ פְּתִיב שָׁם, (שם) וּתְמַת שֵׁם מְרִים. (שם כ"א כ"ב) וַיִּמַּת שָׁם אֶהְרֹן. (דברים לד ה) וַיִּמַּת שָׁם מֹשֶׁה. פְּתִיב הֶכָּא שָׁם, וְכַתִּיב הֵתָם שָׁם. (שמות לד כ"ח) וַיְהִי שָׁם עִם ה', מַה לְּהֵלֶן עִם ה', אֶף כָּאן פְּתִיב עִם ה'.

דְּתַנּוּן, לְמַה מֵת מֹשֶׁה בְּחֻצָּה לְאָרֶץ, לְהוֹרוֹת, דְּבְזִכּוּתֵיהּ יִתְקִימוּן מִתִּי מְדַבֵּר. וְאָמַר אָבוֹי, אָמַר מֹשֶׁה לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם אֶפְנֵס לְאָרֶץ לְקַיֵּמָא פְּקוּדֶיךָ, דְּהָא כְּתִיב (ויקרא כ"ג) כִּי תִבְאוּ אֶל הָאָרֶץ. (שמות י"ב) וַהֲיָה כִּי תִבְאוּ אֶל הָאָרֶץ. וְתַמָּן הוּא קִיּוּמָא דְּפִיקוּדֶיךָ.

אָמַר לִיָּה מַה דְּאַזְחַרְת שְׁלִים לָךְ וּמַה דִּיעֲבֹדוֹן יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא קְדִישָׁא יְהִי חוּלְקָךְ עִמָּהוֹן. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה נ"ג) לְכֵן אֲחַלֵּק לוֹ בְּרַבִּים, אֵלּוּ זְפִאִין דִּישְׂרָאֵל. וְאֵת עֲצוּמִים יִחַלֵּק שְׁלָל, אֵלּוּן אֲבָהֲתָא, וְלָמָּה, תַּחַת אֲשֶׁר הֵעֵרָה לְמוֹת נַפְשׁוֹ.

דְּאָמַר רַבִּי חֲזִיא סְבָא, לֹא אֲשַׁפְּחֵנָא רַעֲיָא דְּמִסֵּר נַפְשִׁיהּ עַל עֲאֲנִיָּה, כְּמֹשֶׁה, (שמות

ל"ב) דְּאָמַר וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא חַטָּאתָם וְאִם אֵין מִחְנִי נָא מִסְפָּרְךָ אֲשֶׁר כְּתָבְתָּ. מַאי מִחְנִי נָא, מִן עֲלָמָא דִּין וּמִן עֲלָמָא דְּאַתִּי. לְקַיֵּמָא תַּחַת אֲשֶׁר הֵעֵרָה לְמוֹת נַפְשׁוֹ.